

Rutgers

Kenniscentrum
seksualiteit

Girls'Talk+

Ontwikkeling en evaluatie van een counselingsprogramma
over relaties en seksualiteit voor meisjes met een lichte
verstandelijke beperking

Willy van Berlo

Wie is wie?

Ontwikkelaars:

Annelies Kuyper, Eline Dalmijn & Inge Smit

Onderzoekers:

Stans de Haas, Maaike Goenee, Laura van Santen, Hans Feenstra & Suzanne van der Toren

Doelgroep

Meiden:

- Tussen 14 en 21 jaar
- Met lichte verstandelijke beperking (IQ 60 -75)
- Heteroseksueel (maar ook te gebruiken bij lesbische meiden)
- Enige ervaring met seksualiteit en relaties

(mogelijke) contra-indicaties:

- Ervaring seksueel misbruik
- Psychische of psychiatrische problematiek
- Uitgesproken kinderwens/zwanger

Ontwikkeling programma

- Intervention mapping: 1. wat zijn de behoeften, 2. welke doelen, 3. selectie van theory- en evidencebased methoden, 4. vormgeven programma, 5. adoptie en implementatieplan, en 6. evaluatie
- Determinanten: onvoldoende kennis, negatieve attitudes, gebrekkige vaardigheden, lage eigenwaarde
- Methoden op basis van theorie: 'chunking', begeleid oefenen, werken met scenario's en voorbeelden, persuasief leren, aanleren van alternatief gedrag (om hulp vragen), betrekken van omgeving (psycho-educatie)
- Input van professionals en de meiden zelf (testen materiaal en vragenlijst)

Methode Girls'Talk+

Aansluiten bij de manier van leren van meiden met een LVB:

1. Eenvoudig taalgebruik
2. Visuele ondersteuning
3. Herhaling
4. Concreet maken van de leerstof
  - Concrete en gevarieerde opdrachten
  - Concrete handvatten
5. Zelf laten ervaren (actieve werkvormen)

Doelen

Het hoofddoel van Girls' Talk+ is om de **seksuele weerbaarheid** van meiden met een lichte verstandelijke beperking te vergroten om **seksuele grensoverschrijding** (online en in real life), **ongeplande zwangerschap en soa's** te voorkomen.

Subdoelen:

1. Meiden hebben meer eigenwaarde en een positiever zelfbeeld.
2. Meiden hebben kennis over anticonceptie, veilige en prettige seks.
3. Meiden hebben meer vertrouwen in hun eigen kunnen op het gebied van anticonceptie en veilige seks.
4. Meiden hebben positieve attitudes ten aanzien van vrijwillige en gelijkwaardige seks.
5. Meiden hebben inzicht in hun grenzen. Ze weten wat ze wel en niet oké vinden.
6. Meiden zijn beter in staat om op het gebied van relaties en seks hun wensen en grenzen aan te geven.
7. Meiden kunnen om hulp vragen.

Onderzoek: mixed methods

Heeft Girls'Talk+ effect wat betreft het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, soa en ongewenste zwangerschap? (primair)

Heeft Girls' Talk+ effect op kennis, attituden, eigeneffectiviteit, eigenwaarde en het sociale netwerk? (secundair)

Wat is het gepercipieerde effect volgens trainers en de meiden zelf?

Hoe tevreden zijn trainers en meiden?

- Triangulatie op basis van kwalitatieve en kwantitatieve data

Mixed methods design

	Effect	Werkzame onderdelen	Omstandigheden	Integriteit	Tevredenheid
Vragenlijst	Evidentie				Van de meiden
Vragenlijst ouders	Perceptie Ouders				Van de ouders
Logboek	Perceptie trainers	Volgens trainers	Volgens trainers	Volgens trainers	Van de trainers
Interviews trainers	Perceptie trainers	Volgens trainers	Volgens trainers		Van de trainers
Interviews ouders	Perceptie Ouders				Van de ouders
Focus-groepen	Perceptie meiden		Volgens meiden		Van de meiden
Observaties	Evidentie (ondersteuning)	Geobserveerd	Geobserveerd	Geobserveerd	

Procedure

Onderzoeksgroepen:

- 18 experimentele groepen (n=112) (tussen 12 en 18 jaar, gem. 14)
- 12 controlegroepen (n=137) (tussen 13 en 18, gem. 14 jaar)
- 3 focusgroepen met meiden
- 36 trainers (op 1 na vrouwen), 2 per groep: 16 logboeken + geïnterviewd

Metingen effectonderzoek:

- Voor, na en follow-up na 3 maanden

Resultaten

- Voorkomen van ongewenste zwangerschappen, soa's en seksueel grensoverschrijdend gedrag (T0 en T2): aantal meiden met ervaring met geslachtsgemeenschap in afgelopen 3 maanden te weinig om effect te kunnen meten. Wel: trend wat betreft seksuele grensoverschrijding: in exp. groep iets afgenomen en in controlegroep toegenomen

Resultaten effectmeting

- Significantie bij nameting (T1) en follow-up (T2):
  - Kennis van AC
  - Kennis van het lichaam
  - Kennis seksualiteit totaal
  - Attitude t.a.v. gelijkwaardige en vrijwillige seks
  - Eigeneffectiviteit t.a.v. AC
  - Eigenwaarde totaal

Resultaten

- Gevoel van eigenwaarde:
  - Vragenlijst: geen sign effect
  - Trainers (75%) en meiden: verbeterd
  - *“Dat ze zo graag voor de klas wilden hadden we niet verwacht, ze vonden het erg leuk. Dat zouden ze 4 weken terug niet gedaan hebben.”*
  - *“Door elkaar complimenten te geven werden de meisjes zich er meer bewust van dat anderen ook hun positieve kanten zien.”*

Resultaten

- Kennis anticonceptie, veilige en prettige seks:
  - Vragenlijst: sign toename van kennis over AC, lichaam en 'totaal', niet sign wat betreft kennis van soa en internet
  - Trainers: meer kennis over relaties en seksualiteit (94%), hoe een condoom werkt (82%), en hoe AC te gebruiken (77%).
  - Meiden hebben meer geleerd over nieuwe AC, hun lichaam en seksuele opwindning, maar begrijpen nog onvoldoende over soa
  - *“Veelvuldig zeiden meiden: maar dan ben je daarna altijd onvruchtbaar... ook dat condoom altijd zaaddodend is. Dat je van de pil dik wordt enzovoorts.”*
  - *“Ik wist serieus niet dat een vrouw 3 gaten had hoor! Daar kwam ik serieus ook pas in deze les te weten.”*
  - *“Ik vond soa nog steeds een vage ziekte, ik weet niet of je er dood aan gaat of zo.”*

Resultaten

- Gelijkwaardige en vrijwillige seks
  - Vragenlijst: sign effect voor attitude t.a.v. vrijwillige en gelijkwaardige seks
  - Trainers: meer bewust van wensen (53%), en weten beter hoe ze grenzen kunnen aangeven (47%)
  - Meiden: weten beter waar grenzen liggen, wat ze wel en niet willen, en wat wel en niet goed voor hen is. Online interactie is lastig
  - *“Toename van bewustzijn dat ze op elk moment hun grenzen kunnen aangeven. Meiden werden zich bewust dat ze jongens niet tegemoet hoeven komen omdat ze zich schuldig voelen, zich schamen of het gevoel hebben dat ze iets terug zouden moeten doen (cadeautje, drankje gekregen van jongen e.d.).”*
  - *“Dat je moet nooit vreemde jongens gaan vertrouwen.”*

Resultaten

- Eigeneffectiviteit AC en veilige seks
  - Vragenlijst: sign effect
  - Trainers denken dat meiden dat beter kunnen (82%) en daarbij hoe AC te gebruiken (77%)
  - Meiden zeggen beter te weten hoe ze een condoom moeten omdoen, en kunnen daarin ook hun grenzen aangeven
  - *“Anders zit je daar straks van kan jij hem omdoen? Haha Dan moet je het overlaten aan die jongen.”*
  - *“Ik heb tegen mijn vriend gezegd dat als we ooit seks gaan hebben dat ik wel een condoom wil gebruiken. Ik heb het wel geleerd maar ik dacht nu om het ook gewoon tegen hem te zeggen.”*

Resultaten

- Eigeneffectiviteit grenzen aangeven
  - Vragenlijst: geen sign effect, wel: totaal
  - Trainers: 53% van de trainers denkt dat de meiden beter grenzen kunnen aangeven, maar dat het gevoelig blijft bij deze meiden, m.n. op sociale media
  - Meiden: weten beter waar grenzen liggen en hoe ze dat kunnen aangeven, maar ook dat 'nee' zeggen niet altijd genoeg is (ook in observatie)
  - *“En dit meisje zat nog heel erg van ‘Ja maar, ik wil erbij horen, ik wil ook een vriendje en ik wil ook normaal zijn, geaccepteerd worden’. Want je bent al anders, omdat je op speciaal onderwijs zit, dus hoe leuk is het dat je een leuk vriendje treft die ook nog heel knap is, want daar zijn ze heel gevoelig voor.”*
  - *“Nou, die jongen gaat echt niet stoppen als je een beetje nee zegt.”*

Resultaten

- Betrekken netwerk:
  - Vragenlijst: geen sign effect
  - 71% van de trainers denkt dat meiden dat beter kunnen
  - Meiden: hadden vaak al een steunpersoon (vooral moeder)

Samenvattend: afsluitende vragen

- Trainers:
  - Zien op alle doelen vooruitgang
  - Meeste vooruitgang op kennis en attituden
  - Grenzen aangeven blijft een uitdaging
  - Vraag is of geleerde beklijft en toepasbaar buiten de training
- Meiden:
  - Hebben wel vertrouwen in toepasbaarheid buiten de training

Tevredenheid

- Meiden gaven de trainers en de training gem. een 8.8
- 85% vond het leuk
- 94% dacht dat ze de oefeningen hadden begrepen
- 27% had meer lessen gewild
- Trainers: Grote meerderheid is positief (goede manier, duidelijk, aantrekkelijk)

Interessant! Leuk! Leerzaam! Goed! Ook wel gezellig!

Beter als les.

Je stook er ook wel weer wat van op!

Ook best wel saai af en toe.

Conclusies

- Girls'Talk+ verbetert over het algemeen kennis over seksualiteit, eigeneffectiviteit en attituden, maar niet eigenwaarde en betrekken sociale netwerk
- Effecten worden ondersteund door interviews en logboeken
- Zowel meiden als trainers zijn tevreden over Girls'Talk+

